

**אנסמבל תיאטרון
אפריקאי בהצגה חדשה
עמ' 9**

פועלי כל הארצות התאחדו!

זה הדרך

زوهديرخ ZO HADEREKH

גיליון 38 / 25 בספטמבר 2024

אחדות לאומית למען המלחמה בלבנון

עמ' 3

**עזה - טבח
ללא הפסקה**

**משבר כלכלי
בשטחים**

לא הרגשתם? הלכה הרבנות הראשית

"הלילה בחצות תחדל מועצת הרבנות הראשית להתקיים, זאת לאחר שכהונתה לא הוארכה פעם נוספת. לראשונה מאז קום המדינה, יתרחש מצב שבו לא יהיו רבנים ראשיים ולא יכהנו רבנים במועצת הרבנות הראשית – קיפאון מוחלט של מערכת הדת הממשלתית".

חנן גרינווד, "ישראל היום", 16.9

מכתבים למערכת

שני הישגים סביבתיים

שני הישגים סביבתיים, שהושגו בהובלתנו בשבועות האחרונים, מסמלים יותר מכל את העבודה הדואלית לה נדרש הצוות המקצועי שלנו ללא הפסק. מחד גיסא – עמידה על המשמר כדי שהממשלה לא תקדם אינטרסים כלכליים צרים על פני הגנה על הסביבה ובריאות הציבור. מאידך גיסא – קידום חזון למען עתיד טוב יותר לילדינו, הם הדורות הבאים. שתי ההצלחות נוגעות בפרשת קצא"א ובקידום המהלך לאשר לראשונה מס פחמן לישראל. במכתב קודם ("זו הדרך", 4.9) פירטתי בהרחבה על אודות קטסטרופות אקולוגיות, בריאותיות וכלכליות קשות שחוזים המומחים לעיר אילת, למתקני ההתפלה המספקים לנו מי שתייה ולמפרץ כולו כתוצאה מתקלה או פגיעה במכליות נפט. תחזית זו עלולה להתממש אם תאושר הצעת העוועים להגדיל פי 10 את כמות הנפט העוברת במפרץ.

אני שמח לבשר שהאיום שלנו בהגשת בג"צ נוסף בנושא זה, תוך הישענות על חוות דעת המומחים באשר לאי-הסכמה הקיצונית באישור ההצעה, הוביל להתקפות הממשלה בנושא. יחד עם המשרד להגנת הסביבה וארגוני סביבה נוספים שסייעו למהלך, הורדה ההצעה לעת עתה מסדר היום. במקביל, לאחר שנים של הובלת מדיניות עקבית בדרישה להטיל מס פחמן על הדלקים המזוהמים, זכתה המחלקה הכלכלית באדם טבע ודין לתרום בשבוע שעבר לעיצוב צו מס הפחמן שאישרה הכנסת לראשונה. על פי הצו, החל בשנת 2025 יוטל מס פחמן בהדרגה על כל טונה של פליטת פחם, גז טבעי, מזוט וגז פחממני מעובה הנפלטים ממפעלים, תשתיות לייצור חשמל ודלקים לתעשייה.

ממש בדקה ה-90, הצליחו לכלניות אדם טבע ודין לשכנע את הכנסת והממשלה לכלול בצו שני מנגנונים נלווים: האחד – הטלת חובה על המדינה לייצב 700 מיליון שקל מכספי המס שיתקבלו לטובת פרויקטים עבור קבוצות אוכלוסייה מוחלשות, אשר ייפגעו יותר מכולן ממשבר האקלים; השני – יצירת מנגנון שקיפות שיחייב לפתוח מעת לעת את ההחלטה מחדש, כדי לבדוק האם אחוזי המס שהוטלו על המזוהמים אכן מובילים להפחתת פליטות בפועל והאם הכספים שנגבים מגיעים למטרות הראויות.

שני ההישגים הללו, עצירת קצא"א והטלת מס פחמן לראשונה בישראל, משקפים כאמור את תנועת המלקחיים המאפיינת את עבודת הארגון: דאגה לדורות הבאים יחד עם שמירה על האינטרס הציבורי והסביבתי המיידי.

עמית ברכה, מנכ"ל אדם וטבע ודין

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל

zohaderekh@gmail.com

או לחיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

דברים בשם אומרם

צדיק אחד

"אני בן הצינונות הדתית, תושב ההתנחלות תקוע. ואולם כעת, במאבק שהתגלע על מהות הישראליות, אני ניצב שכם אל שכם עם אחמד טיבי ועופר כסיף מול הבדלנים הדתיים לאומיים. ייתכן שכסיף רחוק ממני יותר מהרב אבינו בשאלת הזהות היהודית, אבל במאבק על הישראליות הוא בריתי נגד אבינו ושכמותו, הקמים להכריתה".

ד"ר אליעזר מליאל, מוסף 'הארץ', 13.9

בש"ס נלחמים באבטלה

"במשרד החקלאות וביטחון המזון מכהן סגן שר מטעם ש"ס. משה אבוטבול, שמו. לפני חודשיים חנן בלשכתו שבכית דגן 'מדור' ייעודי חדש 'למצוות התלויות בארץ ולשמיטה' (מצוות הקשורות לאדמת ארץ ישראל ולפירותיה). התכלית: מתן מענה הלכתי לדרישות חקלאים, תוך שילוב של ידע תורני ומקצועי.

לכל מדור, כידוע, דרוש ראש מדור. הפעם נדרש 'איש הלכה שמכיר את האתגרים ההלכתיים הכרוכים בחקלאות מודרנית' לדברי אבוטבול, 'בשנה וחצי שאני מכהן כסגן שר במשרד, הבנתי שחייב להיות איש הלכה, שייתן תשובות ומענה לחקלאים הרבים'. הג'וב נתפס ולראש המדור כבר נבחר, לא תאמינו, יועצו של סגן השר אבוטבול לענייני שמיטה. ברכות לרב ברק מזעקי מנס ציונה".

אבי בר-אלי, "דה מרקור", 13.9

הפרופסור לפשעי מלחמה / א'

"אני חושב שמצבנו משתפר אבל לאט-לאט, אנחנו די בבעיה בכל מה שקשור לעניינים. מקווה שבנושא של עזה ייעשה מעשה בקרוב מאוד, או יד על ההומניטרי או חיתוך של צפון הרצועה וכיתורה, כי אנחנו מבינים שאת חמאס צריך להביא להכרעה. אני מדבר על הדברים של הוצאת האוכלוסיה האזרחית מהצפון, מי שישאר שם דינו כדין מחבל. אני מדבר על מצב בו אתה מנתק חלקים מהרצועה ומכתר אותה, זה לא עם הרבה כוח צבאי. אתה צריך גם שובר שוויון. לשים יד על ההומניטרי ולקחת שטח, אפילו סוג של ממשל צבאי באופן זמני, שמלמד שיש מחירים לדברים מהסוג הזה".

פרופ' עוזי רבי, 103 אף.אם, 15.9

הפרופסור לפשעי מלחמה / ב'

"יש לפנות את צפון הרצועה משארית התושבים שבו, ולהרחיב את פעולות ההרס והחישוף ואת איסור השחייה סביב ציר נצרים ובמרחב שמצפון-מזרח לציר פילדלפי. ההתעללות בחטופים, היעדר 'עסקה' וההכרח לעקור את מפלצת הרוע מהרצועה - אלה מניעים חיוניים ומקורות לגיטימציה לישראל להמשיך את הלחץ ברצועה, ואף להגביר אותה".

פרופ' אבי בראלי, "ישראל היום", 16.9

ח"כ עאידה תומא-סלימאן (במרכז) בהפגנה נגד המלחמה בצומת כפר יאסיף, 21 בספטמבר (צילום מסך: זו הדרך)

אחדות לאומנית גם במלחמת לבנון השלישית קואליציה ואופוזיציה - ימינה פנה

עסקת חטופים, בורח מאחריות, ומסכן את כולנו במלחמות כדי להציל את הקריירה שלו. תתעוררו! תתנגדו!". ההתקפה המילולית כלפי ח"כ תומא-סלימאן אינה מפתיעה. עם הצהרת ראש הממשלה בנימין נתניהו על כך "שהמלחמה נכנסת לשלב חדש", התייצבה האופוזיציה הציונית לימינה של הקואליציה המשיחית והיא משמיעה אותם מסרים שהשמיעו קודמיהם במלחמות לבנון בעבר. לאחר "מבצע הביפרים" בשבוע שעבר, צייץ יו"ר הדמוקרטים, יאיר גולן: "יש היגיון להוציא פעולה כזו במסגרת מערכה כוללת. בלי הקשר אסטרטגי, זה מהלך תמוה והחמצה של יכולת". וכאשר "המערכה הכוללת" אכן יצאה לפועל, קרא לכבוש חלקים מדרום לבנון ("רצועת הביטחון" מ-1982 ועד 2000, זוכרים?).

יו"ר האופוזיציה, ח"כ יאיר לפיד (יש עתיד), לא פיגר אחרי הגנרל גולן, סגן הרמטכ"ל לשעבר, וצייץ: "מחזק את חיל האוויר, זה"ל וכוחות הביטחון בפעולה בלבנון. הגיע הזמן. חזק ואמץ ואל תירא ואל תיחת עד שכל תושבי הצפון יחזרו לביתם בבטחה".

חבר קבינט המלחמה בממשלת הימין לשעבר, הרמטכ"ל לשעבר ח"כ בני גנץ (המחנה הממלכתי), כתב: "לממשלת ישראל ולמערכת הביטחון יש גיבוי מלא במשימתם להחזרת תושבי הצפון בביטחון לבתיהם. כדי שזה יקרה, צריך לשלול את איום החדירה ולעצור את הירי. עלינו לפעול לא רק מול חיזבאללה, אלא גם מול מדינת לבנון הריבונית, שנושאת באחריות לטרור היוצא משטחה".

האדונים גולן, לפיד וגנץ לא שכחו דבר ולא למדו דבר. הם משמיעים אותן סיסמאות שחוקות של מלחמות לבנון הקודמות. איש מהם לא מתייחס להפקרת החטופים, להמשך ההרג ההמוני ברצועת עזה ולעובדה שבאמצעות עסקה להשבת החטופים ניתן היה לסיים את כל הסייט. "הבוץ הלבנוני", תגידו? הם שקעו עמוק בבוץ הביביסטי.

שמואל אורניץ

עימות חריף פרץ בוועדת הכספים של הכנסת ביום שלישי (24.9). זאת בעת ששרד הבריאות הלבנוני בביירות מסר כי 558 בני אדם נהרגו ו-1835 נפצעו תוך יממה בעקבות הפצצות זה"ל בכפרים בדרום לבנון, בבקאע ובדאחיה שבדרום ביירות.

חברי כנסת ימניים מהקואליציה ומהאופוזיציה תקפו בישיבה את ח"כ עאידה תומא-סלימאן (חד"ש) בעקבות ציוץ שפרסמה בו קראה לעצור את הטבח בלבנון. ח"כ אורית פרקש-הכהן (המחנה הממלכתי) הטיחה לעברה: "יש כאן חברי כנסת שלא מסוגלים לגנות את הטבח ואת הפשעים נגד האנושות שבוצעו בתושבי מדינת ישראל. אתם צריכים לעשות חשבון נפש, את והמפלגה שלך. בושה וחרפה. בוגדת". ח"כ חנוך מילביצקי (הליכוד) הוסיף: "בוגדת, גיס חמישי. תעברי ללבנון או לעזה". תומא-סלימאן לא נותרה חייבת והשיבה: "דעותיי על מלחמות ידועה. אני לא אשתוק מול אנשים מעוררי מלחמות שלא אכפת להם מבני אדם".

בציוץ שפרסמה תומא-סלימאן כינתה את פעולת הצבא בלבנון טבח והוסיפה: "אותן תמונות מזעזעות שראינו בתחילת המלחמה בעזה, אותה זוועה, אותה תמיכה עיוורת. נשים, ילדים וזקנים חפים מפשע נמחצים תחת הפצצות. כמה דם עוד יישפך עד שיבינו פה שמלחמה לא תביא שום ביטחון?".

ח"כ תומא-סלימאן ציינה: "תושבי הצפון כבר שנה בריצה למקלטים, מפונים רחוקים מבתיהם שלא לדבר על הפצועים והאבידות, ועכשיו הממשלה מכניסה עוד אזרחים למעגל הסכנה. המלחמה הזו גורמת רק הרס ופשעים, לא שלום ולא ביטחון. עזה עדיין סובלת תחת הפצצות, והמשבר ההומניטרי מחמיר. אין בעזה מקום בטוח, גם המפונים מופצצים באוהלים שלהם, חשופים לרעב, למחלות, ולגשמים. בגדה הכבושה, תוקפים המתנחלים וזורעים אימה יום אחרי יום. האם כל זה החזיר את החטופים? נתניהו מדרדר את המדינה לשפל חדש מתוך אינטרסים אישיים בלבד. הוא בורח מהצעת

רדיפת המורים נמשכת על אף פסיקת ביהמ"ש

מורה שקרא לסרבנות לא יפוטר

נתניהו רודן ורוצח. במכתב הזימון לשימוע כתב שמעוני לדגני: "אמנם, כידוע לך, אף בעבר היו מקרים בהם לא התנהלת באופן המצופה מאיש חינוך ובוודאי שלא ממנהל העומד בראש מוסד חינוך. במקרים אלה בעבר התנהלותך שוקפה לך ואף נערכו עימך שיחות בנושא. על אף זאת בחרת להמשיך ולהתנהל באופן שאינו עומד בקנה אחד עם היותך דמות חינוכית בעלת השפעה רבה על תלמידים. יחד עם זאת יוטעם כי התנהגויות אלו, על אף שאני רואה אותם בחומרה רבה, אינן עומדות בבסיס זימון זה לשימוע בטרם נקייט הליכים לביטול אישור העסקה, אך יש בהן כדי להעיד על בחירתך להתנהל ולהתבטא שלא בהתאם לגורמות התנהגות הנדרשות והמצופות מאיש חינוך".

ביטויים אלו של צנזורה ושל רדיפה פוליטית נשמעים כשברקע עומדת ותלויה עדיין הצעת החוק של חבר הכנסת עמית הלוי מהליכוד שעניינה - "איסור העסקה של עובדי הוראה תומכי טרור". ההצעה מבקשת לאפשר למנכ"ל משרד החינוך לפטר מנהלית עובדי הוראה אשר כביכול הביעו תמיכה, עידוד או הזדהות עם מעשה טרור, תוך שלילת פיצויים ותקציב ממוסדות החינוך בהם הועסקו. להצעת חוק זו נלוותה גם הדרישה כי לשם ניטור התבטאויות שכאלו ילווה פיקוח שב"כ על המורים.

מסר מסוכן לתלמידים

סיעת חד"ש בהסתדרות המורים הביעה דאגה נוכח הצעת החוק של עמית הלוי. בהודעה שפרסמה בנושא נכתב: "חוק עמית הלוי, שמטרתו להטיל צנזורה על מורים ערבים באמתלה של מאבק בטרור ולהדק את הפיקוח על מערכת החינוך הערבית, קורא לפטר מורים ערבים בשל עמדותיהם הפוליטיות, ולמנוע תקציבים ממוסדות החינוך הערביים. זאת אם יוכח (לדעת השב"כ) שצוות בית הספר הביע תמיכה או הזדהות עם פעולת טרור או ארגון טרור".

בסיעה הוסיפו: "נראה שההגמוניה הימנית והשב"כ רוצים להדק את שליטתם במערכת החינוך הערבית. אנו סבורים כי התערבות השב"כ במערכת החינוך הערבית מטרתה להרוס את התהליך החינוכי בבתי הספר בחברה הערבית.

"אנו נאבקים ועושים כל שביכולתנו כדי למנוע מהשב"כ להתערב בבתי הספר הערביים. אנו קוראים גם למזכ"לית הסתדרות המורים, יפה בן דוד, לתמוך במערכת החינוך הערבית ובמוריה ולהתנגד לחוק עמית הלוי ולחוקים בלתי צודקים נוספים המכוונים נגד מערכת החינוך הערבית. העברת חוק כזה תעניק לימין כוח ותנופה בתכניותיו להשתלטות על מערכת החינוך".

בסיעה סיכמו ואמרו: "מאחורי החוק הזה עומד מסר מסוכן שמכוון לתלמידים. באמצעות הפחדת המורים, ערבים ויהודים, על ידי זימוןם לשיחות שימוע בעקבות הבעת דעותיהם הפוליטיות לגבי המצב הנוכחי במדינה, המורים אמורים להסתיר את דעותיהם ועמדותיהם מהתלמידים. במקום שהמורה יעניק לתלמידיו אווירה של ביטחון להתבטא בחופשיות ולחשוף את עולמם הפנימי, הוא מעביר להם מסר של שתיקה ופחד מרדיפה בידי הרשויות ומשרד החינוך".

אדם אלי

משרד החינוך נאלץ לחזור בו מכוונתו לפטר את המורה עופר שור, אשר פרסם בחשבון הפייסבוק הפרטי שלו סרטון המספר על תקופתו כסרבן ועל כך שהיה חוזר על כך גם היום בהקשר של המלחמה המשתוללת בעזה. בבית הדין לעבודה נחתם הסכם פשרה בתוקף של פסק דין בין משרד החינוך לבין שור ובא כוחו עו"ד עמית גורביץ, אשר הסדיר את חזרתו של שור לעבודה באופן מלא ובתמיכת בית הספר ומשרד החינוך. משרד החינוך נאלץ לחזור בו גם מהדרישה כי שור יסיר את פרסומיו מהרשתות החברתיות. כמשרד החינוך נאלצו להסתפק בדרישה כי שור יהפוך את דפי הפייסבוק שלו לפרטיים על מנת שלא יהיו חשופים לתלמידים ולמשפחותיהם, וכן בהתחייבותו כי לא ידבר עם התלמידים בנושא סרבנות - נושא עליו מלכתחילה ציין כי אין הוא מנהל שיח. פסק הדין הוא תקדים חשוב שכן הוא מכיר בזכותם של המורים, ושל עובדי הציבור בכלל, להתבטא פוליטית כפוף למגבלה שנוגעת להגדרות הפרטיות ברשתות החברתיות, וכי התבטאויות כאלה אינן עילה לפיטורים.

משרד החינוך לא למד דבר

אולם, כבר למחרת מתן פסק הדין הבהיר משרד החינוך כי לא למד דבר ולא שכח דבר. מנהל גימנסיה הרצליה בתל אביב, זאב דגני, זומן בידי מנכ"ל משרד החינוך, מאיר שמעוני, לשימוע בשל סרטון בו קרא לראש הממשלה בנימין

עובד נפטר בתאונת

עבודה במפעל באשדוד

מוחמד אנואר אלנבארי תושב פיר אל-חמאם, כפר ערבי-ברואי בלתי-מוכר השוכן צפונית לכביש 25, נפטר בשבוע שעבר מפציעתו האנושה. אלנבארי נפצע בתאונה שהתרחשה לפני כשבועיים במפעל אשקריט באשדוד לאחר שנפל מגובה במהלך עבודתו. כך מסרה בראשון (22.9) הקבוצה למאבק בתאונות בניין ותעשייה.

זו הייתה תאונת העבודה הקשה הרביעית במפעל בשנים האחרונות, לאחר שבשנה שעברה נפצע באורח קשה עובד (60) מלוח בטון ורגלו נקטעה, לפני שלוש שנים נפצע שומר במפעל (69) באורח קשה מאוד לאחר שנפגע משער ברזל, ולפני ארבע שנים נפצע עובד (52) באורח קשה לאחר שכבל ברזל של מנוף חבט בו בעוצמה רבה.

מפעל אשקריט מקבוצת אשטרום מייצר אלמנטים מתועשים לענף הבנייה. "יש לקוות שתאונת מותו של אלנבארי המנוח נחקרת ביסודיות לבחינת שאלת האחריות לה, ושמנהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית פועל כדי לעצור את הישנותן של התאונות הקשות במפעל ולהבטיח את בטיחות העובדים בו", הדגישו בקבוצה.

יצוין במקביל, שעובד כבן 50 נפל בשני (23.9) מפגים ברחוב האגוז בגבעון החדשה ופונה לבית החולים הדסה במצב בינוני. העובד נפל תוך כדי עבודות שיפוצים במבנה מגורים ונחבל בראשו ובגפיו.

נ"מ

בעקבות המלחמה: קריסת התוצר לנפש, עוני נרחב ואבטלה גואה

משבר כלכלי בשטחים הכבושים

מהעובדים ברצועה לפני המלחמה – איבדו את מקור פרנסתם עד ינואר 2024.

בגדה המערבית שובש המסחר באופן חמור כתוצאה מהגבלות חדשות שהשיתה ישראל על תנועה של אנשים וסחורות. מספר המחסומים הישראליים ברחבי הגדה עלה מ-567 בתחילת אוקטובר 2023 ל-700 בפברואר 2024.

התפתחויות אלה החמירו עד מאוד את המצב הכלכלי וההומניטרי הקשה של הפלסטינים בשטחים הכבושים. בשנת 2022, שלישי מהפלסטינים בשטחים הכבושים (1.84 מיליון איש) סבלו מאי-ביטחון תזונתי ו-31% היו מתחת לקו העוני. לפני אוקטובר 2023, 80% מהעזתים היו תלויים בסיוע הומניטרי בינלאומי למחייתם. כעת, כמעט כל תושבי עזה חיים בעוני, ושיעור העוני בגדה המערבית מאמיר גם הוא.

ילדים במחנה העקורים בדיר אל-בלח ממתינים לקבל אוכל (צילום: וואפא)

הירידה בהכנסות מערערת את יציבות הרשות

לפי דו"ח האו"ם, הפגיעה בכלכלת השטחים הכבושים גורמת לירידה בהכנסות הרשות הפלסטינית ומגבילה את יכולתה לתפקד ולספק שירותים חיוניים. הדו"ח הדגיש כי לפגיעה הכספית ברשות תורמות החרמה של כספי מסיים בידי ישראל, וכך ירידה חדה בהיקף התרומות הבינלאומיות. בשנת 2023 צנחו התרומות הבינלאומיות לרשות לרמתן המנוכה ביותר אי פעם – 358 מיליון דולר, שהם כ-2% מהתמ"ג הפלסטיני בלבד. בשיאן בשנת 2008 עמדו התרומות הבינלאומיות על כשני מיליארד דולר – כ-27% מהתמ"ג הפלסטיני דאז.

החרמת כספים ועצירת תשלומים מצד ישראל החריפו מאז אוקטובר 2023. הפגיעה הכספית ברשות מסיבות אלה נאמדת ב-1.4 מיליארד דולר בין 2019 לאפריל 2024 – כ-8% מהתמ"ג הפלסטיני ב-2023. הפגיעה הכספית ברשות פוגעת ביכולתה לשלם לעובדיה, להחזיר חובות ולספק שירותים ציבוריים חיוניים כמו בריאות וחינוך. כתוצאה מכך העמיק החוב של הרשות, תשלומיה לקבלנים וספקים פרטיים התעכבו וקצבאות הרווחה קוצצו.

כיבוד לצאת מהמשבר

בפרק ההמלצות בדו"ח, הדגישה ועידת האו"ם לסחר ולפיתוח כי הכיבוש המתמשך הוא המכשול המרכזי לפיתוח כלכלי בר-קיימא באזור: "ההגבלות החמורות על השקעות, תנועת עובדים ומסחר ערערו באופן שיטתי את הפוטנציאל הכלכלי והחריפו את העוני ואי-היציבות", נכתב. עוד קרא הדו"ח להתערבות דחופה ומשמעותית של הקהילה הבינלאומית כדי לעצור את הקריסה הכלכלית בשטחים הכבושים, לטפל במשבר ההומניטרי ולחזק את המוסדות הפלסטיניים.

"כדי להניח את היסודות לשלום יציב ולפיתוח, יש לגבש תכנית שיקום כלכלית לשטחים הפלסטיניים הכבושים, להגביר את התמיכה והסיוע הבינלאומיים, לשחרר את הכספים המוחזקים בידי ישראל ולהסיר את המצור על עזה", נכתב בסיכום הדו"ח.

א. בן יאיר

דו"ח חמור שפרסמה ועידת האו"ם לסחר ולפיתוח (UNCTAD) מצביע על משבר כלכלי עמוק בשטחים הפלסטיניים הכבושים כתוצאה מהמלחמה בעזה. הדו"ח מדגיש את היקפו העצום של ההרס ואת הצניחה התלולה בפעילות כלכלית – הרבה מעבר להשפעתם של הסככים הקודמים ב-2008, 2012, ו-2014.

הפגיעה בכלכלה העזתית היא חסרת תקדים. התוצר המקומי הגולמי (תמ"ג) של רצועת עזה צנח ב-81% ברבעון האחרון של 2023. לפי הדו"ח, באמצע 2024 עמד התמ"ג בעזה על פחות משישית מגודלו בשנת 2022. נכון לרבעון הראשון של 2024, בין 80% ל-96% מהנכסים החקלאיים ברצועת עזה – כולל מערכות השקיה, משק חי, פרדסים, ציוד חקלאי ומתקני אחסון – הושמדו. הפגיעה בחקלאות שיתקה כמעט לחלוטין את ייצור המזון ברצועה, ותרמה לעלייה חדה ברעב ובאי-ביטחון תזונתי. החורבן בעזה פגע קשות גם בעסקים בבעלות פרטית, אשר 82% מהם נהרסו או נפגעו.

נזקי המלחמה לא מוגבלים לעזה

גם בגדה המערבית הובילה המלחמה להרג, להשמדה של נכסים פלסטיניים, לגירוש קהילות, להחרמת רכוש ולהרחבת של התנחלויות על חשבון שטחים פלסטיניים. פגיעות אלה הובילו להידרדרות כלכלית חריפה בירושלים המזרחית וברחבי הגדה המערבית. בירושלים המזרחית נפגעו במיוחד המסחר, התיירות והתחבורה, ו-80% מהעסקים בעיר העתיקה נסגרו לחלוטין או באופן חלקי.

בעוד שבשלושת הרבעונים הראשונים של 2023, לפני המלחמה, צמח התמ"ג בגדה המערבית ב-4%, ברבעון הרביעי חלה התכווצות חדה של 19%. כתוצאה מכך התכווץ התמ"ג בגדה המערבית ב-1.9% במהלך השנה, ואילו התמ"ג לנפש התכווץ ב-4.5% - ביטוי לירידה משמעותית ברמת החיים ובהכנסה למשק בית.

שוך העבודה בגדה המערבית נפגע קשות גם כן. 96% מהעסקים דיווחו על צמצום פעילות ו-42% מהעסקים פיטרו עובדים. יותר מ-300 אלף עובדים פוטרו, ושיעור האבטלה בגדה המערבית עלה מ-13% מכוח העבודה ערב המלחמה ל-32% כיום. בעזה, יותר מ-200 אלף עובדים – כשני שלישים

זירת פיצוץ המכונית ברמלה, 12.9 (צילום: אבשלום ששוני / פלאש 90)

שיחה עם תושב רמלה פאיז מנסור על הפחד והפשיעה הגואה

הפתרון: חינוך משופר המונע נשירה

האם זו מדיניות מכוונת מצד המשטרה?

לצערי זו מדיניות ממשלתית. מאחר שלא הצליחו לדכא את האזרחים הערבים באמצעות מערכת החינוך או לשחוק את זהותם באמצעות 'ישראליות', מעודדים את הפשע. הפשיעה האלימה מסכסכת בין אנשים ומאלצת אותם לזנוח את המאבק הפוליטי למען הישרדות יומיומית. מדיניות זו מסוכנת לא רק לחברה הערבית, משום שהפשע גולש בסופו של דבר גם לחברה היהודית. חלק גדול מהנשק הבלתי-חוקי מוברח לידי גורמי פשיעה מבססים צבאיים או מעבר לגבול, ועלול להיות מופנה בעתיד גם נגד אזרחים יהודים.

מה ניתן לעשות כדי להיאבק בפשיעה?

הממשלה חייבת לקבל החלטה פוליטית. כדי לחסל את נגע הפשע המאורגן צריך להשקיע מאמצים באכיפה, ברשויות המקומיות ובמוסדות החינוך והרווחה. צריך למנוע את הזליגה של צעירים לפשע. רבים מהצעירים שמוצאים מקום כחיילים בארגוני פשיעה הם נערים שנשרו מבתי הספר, לפעמים אפילו מכיתה ז' או ח'. נערים אלה הם טרף קל לארגוני הפשיעה. אילו היה חינוך טוב לכל האוכלוסייה הייתה פחות נשירה. גם אם מי שלא לומדים, היו מסוגלים למצוא עבודה טובה ומועילה חברתית, הייתה פוחתת במידה רבה נהירה של צעירים לפשיעה.

עם זאת, חשוב שלא נעוות את התמונה. גורמי הפשיעה הם מיעוט קטן בחברה הערבית, אולי 2-4 אחוזים. 96% מהאזרחים הערבים רוצים להתקדם ולחיות טוב, ושואפים להעניק את הטוב ביותר לבניהם ולבנותיהם. בחברה הערבית גדל שיעור אחוז הרופאים, הרוקחים והמהנדסים. צעירים ערבים רבים יותר לומדים במוסדות להשכלה גבוהה. אפילו בשכונת ג'זאריש ברמלה, שיצא לה שם של שכונת פשע, גרים רופאים, סטודנטים ואפילו פרופסור וטייס. לצערי תדמית הפשע מאפילה על המציאות. בסופו של דבר, החברה הערבית היא חברה כמו כל החברות – האנשים ברובם רוצים לחיות בכבוד ובשוויון.

אסף טלגם

בעקבות הרצח של אישה ושלושה ילדים ברמלה (12.9), והעלייה המתמדת במקרי רצח בעקבות הפשיעה הגואה בחברה הערבית, שוחח השבוע "זו הדרך" עם פאיז מנסור, תושב ותיק ברמלה שכיחן בעבר כחבר מועצת העיר.

מה המצב ברמלה כעת ומהן תחושות התושבים?

ההרגשה קשה מאוד. הפחד מצמית. אנשים חושבים פעמיים לפני שהם יוצאים מהבית. השבוע הייתי באירוע במוזיאון רמלה. משהי אמרה לי שברצונה לקנות גלידה בחנות ממול, אבל היא חוששת להיכנס לשם כי לפני שבועיים נזרק רימון על המקום.

אנו חשים חוסר אונים מול הפשיעה וההרג של חפים מפשע על לא עוול בכפם. ההרגשה היא שחייבים לעשות משהו, אבל איש לא יודע מה אפשר לעשות. הייאוש רב, שכן המחאה לא חוללה שינוי ולא הייתה הפחתה באלימות. להפך, הפשיעה מתעצמת מיום ליום. לא רק ברמלה – זה המצב בכל הערים המעורבות בצפון, במשולש ובדרום. זו מגפה ששוטפת את כל האוכלוסייה הערבית. יש אולי יישובים בודדים שזה לא הגיע אליהם, אבל יותר מ-90% מהחברה הערבית סובלים מנגע הפשע המאורגן.

מה דעתך על תפקודה של המשטרה?

תפקודה של המשטרה גרוע מאוד: היא לא עושה את מה שמוטל עליה. אין איסוף של נשק לא-חוקי מאזרחים, ואין טיפול בפשיעה עצמה. עשרות אנשים נהרגים ואפילו נאשם אחד לא מובא לבית משפט. רק 20% ממקרי הרצח מופענחים, זה נתון שלא ייאמן. במקרים שהעבריינים הועמדו לדין, לא הוטל עליהם עונש כבד. אני חושב שהמשטרה, באי-המעש שלה, היא שותפה לפשיעה ולהתפשטותה.

לצערי, במקרים רבים מי שיורה, זורק רימון או רוצח נתפס כגיבור בסביבתו החברתית. אך אם הוא נשאר חופשי או משתחרר ממעצר לאחר זמן קצר – הוא יחזור על מעשיו. מצב זה מעודד אנשים נוספים להתפתות להצעות של ארגוני הפשע. מציעים לצעיר לזרוק רימון תמורת אלפיים או שלושת אלפים שקלים. ב"עבודה" של רגע אחד הוא יכול להרוויח אלפי שקלים. ומאחר שהוא יודע שלא ייתפס. אז למה לא?

500 ימים למלחמת האזרחים בסודאן

במהלך מלחמת האזרחים בלוב השכנה. המפלגה הקומוניסטית הדגישה כי שני הצדדים הלוחמים אשמים בפשעי מלחמה, בפשעים נגד האנושות ובכריתת ברית עם כוחות זרים: מיליציות המורדים עם איחוד האמירויות, והצבא - עם סין, מצרים, טורקיה ואיראן.

בינתיים, גובר הזעם העממי בסודאן. בעיר קסאלה ובנמל סוואכין פרצו שבתות. ברחבי המדינה יצאו אזרחים להפגין בעקבות רצח של אזרח ונגד הקמת מכרות מזהמים. המפלגה הקומוניסטית קוראת לחיזוק תנועת המחאה העממית, במטרה ללחוץ על שני הצדדים לעצור את הלחימה. לאחר עצירת המלחמה, תובעת המפלגה להשיב את השלטון לידיים אזרחיות, לסלק את הצבא ואת מיליציות המורדים מהפוליטיקה וממעורבות בכלכלה הסודאנית, להעמיד את פושעי המלחמה לדין ולקיים בחירות דמוקרטיות.

מלחמה ומהפכה

במסמך נוסף שפרסם הוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית הסודאנית באוגוסט ש"ז תחת הכותרת: "חמש שנים למהפכה, שנה למלחמה", ניתחה ההנהגה את המצב הפוליטי במדינה. לפי ניתוח זה, מאז המהפכה הסודאנית והפלת משטרו של הרודן עומר אל-בשרי ב-2019, ניגוד האינטרסים המרכזי בחברה הסודאנית הוא בין תומכי השינוי הרדיקלי לבין התומכים בגישת "הנחיתה הרכה", שנועדה לרכך ולמזער את השינוי המהפכני. ההפיכה הצבאית באוקטובר 2021 ופרוץ המלחמה באפריל 2023 היו מהלכים של תומכי "הנחיתה הרכה", בניסיון לשמר את הכוח בידיהם. המפלגה הקומוניסטית מדגישה: "זה פרויקט פוליטי ששואף לדכא את המהפכה, להטיל מורא על האזרחים ולפרק את הכוחות המהפכניים".

כמו כן גינתה המפלגה את הגורמים האזרחיים שחברו לממשלה הצבאית והמבקשים להתקרב לארה"ב ולמדינות המערב, כדי שאלה ימחקו חלק מהחוב החיצוני של סודאן ויעניקו לה הלוואות חדשות. לדברי המפלגה, "כוחות אלה לא מבינים את מטרות המהפכה ואת רצון העם. כל מדינה קפיטליסטית, בין אם היא חילונית או אסלאמיסטית, היא חלק מאותו מערך גלובלי. כך היה המשטר הישן, שהתיימר להתנגד לארה"ב ולמערב אך בפועל קידם את האינטרסים שלהם בסודאן ובאזור. כך נהגו גם ממשלות המערב שקמו בעקבות המהפכה, אשר ביצעו פשעים כלכליים נגד העם והמדינה ופגעו בזכויות האזרח ובביטחון האישי. וכך מתנהלים כעת שני הצדדים הלוחמים, הנאבקים על שליטה במשאבי המדינה".

מאז פרוץ המלחמה, סיסמתה של המפלגה הקומוניסטית הסודאנית היא: "לעצור את המלחמה ולחדש את המהפכה באמצעות חזית עממית רחבה". במסגרת זו פועלת המפלגה לארגן את ההמונים ולהוביל תנועה עממית נגד המלחמה, להבטחת הזכות לחיים בכבוד, ולאלוץ הצדדים הלוחמים לספק סיוע ושירותים חיוניים לאזרחים. המפלגה מסרבת להעניק למלחמה לגיטימציה באמצעות תמיכה באחד הצדדים, ומתנגדת לכל פשרה שתשיב לשלטון את נציגי המשטר הישן. בסיכומו של המסמך שפרסם הוועד המרכזי נכתב: "מאבק המוני עממי בדרכי שלום יביס את המזימה נגד סודאן ועמה ויחדש את המהפכה".

נמרוד עובד

מזון מטעם תוכנית המזון העולמית מחולק לפליטים סודאנים בצ'אד (צילום: תוכנית המזון העולמית)

מלחמת האזרחים הנמשכת בסודאן מאז אפריל 2023 גרמה לעקירה של מיליוני אזרחים מבתיהם ולמותם או לפציעתם של עשרות אלפים. שני הצדדים הלוחמים פוגעים בגברים, בנשים ובילדים. המלחמה שיתקה את התעשייה, את שירותי הבריאות, את החינוך ואת החקלאות; פגעה בתשתיות המים, החשמל והתקשורת; ודרדרה חלקים גדולים מהאוכלוסייה לסף רעב. גשמים עזים ושיטפונות המיטו אסון הומניטרי נוסף.

24 מיליון ילדים סודאנים סובלים כעת ממחסור במזון. יותר מ-70% מהאדמות החקלאיות במדינה אינן מעובדות. בשל הלחמה המתמשכת, לא ניתן להעביר סיוע הומניטרי בכטחה לאזורים שנפגעו. שיחות שלום שהתקיימו בחודש שעבר בזנבה שבשוויץ כשלו ולא הניבו הפסקת אש.

מדינות זרות מנצלות את הסכסוך

על רקע זה, פרסמה המפלגה הקומוניסטית הסודאנית גילוי דעת הקורא לעצירת המלחמה, להעברתו בבטחה של סיוע הומניטרי לכל הזקוקים לו ושים קץ לביזה של משאבי המדינה בידי כוחות זרים. לדברי המפלגה, לא ניתן להבין את המלחמה בסודאן בנפרד מהתחרות האזורית והבינלאומית המחריפה על משאביה של אפריקה המתנהלת בין ארה"ב ובנות בריתה לבין רוסיה, סין, איחוד האמירויות, מצרים, טורקיה ואיראן.

בשבוע שעבר ערך הגנרל עבד אל-פתאח בורהאן, הרמטכ"ל וראש הממשלה הזמנית בסודאן, ביקור ממלכתי בסין. במהלך הביקור שיבח בורהאן את תמיכתה הפוליטית והצבאית של בייג'ינג בממשלתו, והסכים להעניק לתאגידים סיניים חוזים נוספים בארצו. על רקע זה הזהירה המפלגה הקומוניסטית הסודאנית מפני ניסיונותיהן של מדינות זרות להשתלט על משאביה של סודאן.

המפלגה טוענת כי הן הממשלה הזמנית והן הנהגת המורדים אינן מייצגות את העם הסודאני, וכי אין להן סמכות לחתום על הסכמים עם גורמים זרים בהיעדר רשויות אזרחיות שנבחרו בבחירות דמוקרטיות. "אם ייחתמו הסכמים כאלה, העם הסודאני לא יהיה מחויב להם", הכריזה המפלגה.

סכנת פיצול המדינה

עוד התריעו הקומוניסטים הסודאנים מפני הסכנה של פיצול השלטון בסודאן בין שתי ממשלות יריבות, כפי שקרה

הקורא חש כנמען לשירי האהבה

בוזגלו עוסק רבות בשירים ובמילים. הוא בוחן את יחסיו עם השירה: "תנו למילים / לדעוך את / באור המשורר". כמובן מסוים הוא רוצה להיפטר מהם, כמו שהוא רוצה להיפטר מרגשות קשים. המשורר חוקר את משמעות "האמת" בשירה ובו זמנית הוא בורח מזה: "רק אל תאזינו / לשירה מתה / רק אל תחייגו / לעולם האמת". במובנים שונים לשירה חיים משלה, לעיתים היא נכנעת למשורר ולעיתים מתנגדת לו. ניכר כי יש דברים שבזוגלו רוצה להשאיר מחוץ לדף, ועל דף הנייר הוא רוצה ליצור יופי בשפה שלו, אסתטיקה של הבעת רצון, משאלה רומנטית, אנושית, להיות נאהב.

מוטיב נוסף שחוזר על עצמו בשירים הוא המים. המשורר מתאר את עיני אימו "כאגם עלום אור". גם הגשם מופיע לאורך הספר בצורות שונות "מתדפק חרש על / אגמים אלומי אור" הגשם מחזיר את קרני האור ומבהיר את צלילתם של הדברים הנראים. אך בשיר "פחד גבהים" הם דווקא מסמלים את הברידות עצמה: "נהרות אנשים בודדים / נקווים לים החיים". המים הם יסוד ציבורי, כלל עולמי, משותף. אך בשיר "דואט הפרחים" הם משהו פרטי ואישי: "ואני שותה תה בטעם גשם / נמזג לספסל ציבורי", מן הפרט אל הכלל. בים של בוזגלו יש גם סירות הצלה, ממה הוא רוצה להינצל? "הכל מים / הכל הולך והכל שב / ושב ונוסע זכרון / כמעין כמיהה / למים צמאי אהבה / בינינו".

לעיתים עשוי הקורא לחוש שהוא עצמו הנמען של שירי האהבה המשתוקקת והנכזבת של הכותב, בגלל לשון הפנייה הישירה לנמען אנונימי. "אותך ורק אותך / אי אפשר אחרת" הוא שב ואומר בעקביות, בדרכים משתנות "אותך ורק אותך / אחרת אי אפשר". ההתאווה והרצון העז הם כמו שמש שורפת "הלומת אהבה". לכן, מזל שישנו גם גשם שהוא "היפה ביותר של חיי" כמו שנכתב בשיר "אזהרת מסע". יש בכותרת התראה מסכנה אפשרית, מפני טביעה במים או שריפה באש.

בשירה יש גאולה

בשיר "קידוש" אפשר לראות רמז לכך שמבחינת הכותב יש גאולה בשירה, היא פתח והזדמנות. "אדם עוזב / שירו / ומעליו קם בית חדש". למה המשורר מתכוון כשהוא אומר "אדם עוזב שירו"? אפשרות אחת היא שצריך לעזוב את השיר כדי לתת לו חיים משל עצמו. אולי ייבנה בית חדש, בשיר או מחוצה לו, כאשר נניח לו להיות שיר ולא בהכרח חלק מתפיסת הכותב או הקורא.

אפשרות נוספת היא שלא צריך לכתוב שיר אלא במקום זאת לבנות בית, משהו ממשי וחומרי. הבית הבא בשיר מרמז שאולי זה לא ייתכן, "כתם לרתו / מילה". יכול להיות שהמילה היא כמו כתם לידה שאי-אפשר למחוק או להסיר.

בבית השלישי באותו שיר, מתאר בוזגלו את מלאכת כתיבת השיר "כשירטוט אהבה / על פני האדמה", מה שמתקשר ומחזיר אותנו לשיר הפותח של הספר, בו אין דיבור במילים, רק רגש חי, זיכרון ואדמה. האדמה תברא את הדיבור. האדמה גם הצמיחה את הסילפיום, שבעת העתיקה הסימון שלו היה בצורה של לב והיה מקושר לאהבה ולמיניות. נכתב על אודות הסילפיום כי הוא היה צמח בר שלא הצליחו לגדל בצורה חקלאית. הפראיות הזאת וחוסר היכולת "לביית" את הצמח, לשלוט בלהבות המטאפוריות, נוכחים בשירים שבספר הזה ואולי בשל כך הם זקוקים לכל כך הרבה מים.

לריסה מילר

המשורר שי בוזגלו (צילום: עמוד הפייסבוק של בוזגלו)

"סילפיום" הוא כותרתו של ספר השירה החדש של שי בוזגלו (בעריכת שלו פרפל, הוצאת ספרי עיתון 77). סילפיום הוא צמח מיסתורי, קדום, המשמש לטיפול וכתבלין, מוצר חשוב, מין נכחד. הצמח שימש בעת העתיקה לתיבול ולרפואה. השימוש בו היה נרחב ברוב התרבויות העתיקות באגן הים התיכון כמאכל וכתבלין, ושרף הצמח שימש מרפא לתחלואים שונים, במיוחד כאמצעי למניעת ילודה. הצמח היה כה נחשק שהרומאים החשיבו אותו ל"שווה את משקלו בדנאריוס" (מטבע כסף). לפי אגדה רומית הצמח ניתן במתנה לבני האדם בידי האל אפולו.

בשיר הפותח את ספר השירה, "בורא עולם", מדבר בוזגלו אל אלוהים באופן ישיר, דרך הרגש והתחושות. אלוהים משיב לו. השיח הזה מתואר כתשתית, כמקור הבריאה. הוא מקביל לאדמה שתחת רגלינו, ממנה צומח הכל.

מילות המשורר עמוסות מטען רגשי, התיאורים גדושים ולעיתים עולים על גדותיהם: "זר מילים נכמשות / משדה מרעה / חמדתנו / חוצץ ביני לבינך / כשאנו סועדים / את קרב ליבנו". הדימויים בהם משתמש בוזגלו הם לעיתים דימויים שגורים, המקבלים תפנית מסוימת ונטענים ברכיבים בעלי מאפיינים דרמטיים, סוערים.

השירים משופעים בבעלי חיים שונים כמו פרפרים, ציפורים וגמלים: "לגמלים אין שם / רק צל מדברי נעלם". לכל החיות אין שם אבל הן תמיד מסמלות משהו, או פשוט נוכחות. חוסר השם מתקשר גם לאין שפה, לשתיקה ולמוות. הצל של הגמלים הוא לא של הגמלים עצמם, הוא שותק וגם הגמל שותק: "ואין חדש תחת השמש / רק צל אהבה / אמא". גם מאחורי חוסר השפה מסתתרת אהבה. המשורר מתאר חיים זעירים ועדינים הנכרכים סביב המציאות. הוא מביט בחייו דרך המילים, באיטיות ובתשומת לב. הוא רוצה להתכנסות במילות אהבה ותשוקה. בשירי האהבה חסרה, יש בדידות וישנו רצון ברגש עז, געגוע למשהו חסר שם. גם הפחד קיים בשירים שבספר וכך גם התקווה.

לשירה חיים משלה

בשיר "מעבר חצייה" מתאר המשורר איך אמו מביטה בפניו, והוא רואה את פניה במראה שעל הקיר - "ענדת הפנים הכי יפות בעיר". התבוננות זו מתארת שיקוף הדדי המכיל בתוכו גם את העבר, הילד שהיה ואיננו עוד. במי האם מביטה? האם זהו בנה? השאלה עולה בשיר והוא נחתם בהצהרת אהבה נצחית, עמוקה. כך גם בשיר "אם הדרך" על אודות סבתו. הוא מנכיח את קיומו דרך זיכרונה. קשר הלב הזה הוא שמוכיל אותו בחזרה הביתה ועוזר לו להתחבר לעצמו.

משתתפי ההצגה "אקורד סיום". יאפא שוסטר שלישיית מימין (צילום: אנסמבל תיאטרון אפריקאי)

'אקורד סיום': מחזה חדש של האנסמבל האפריקאי

"האם אפשר למגר דיכוי של עם 'באמצעות מילים או בסכין בין השיניים' כפי שנאמר בהצגה? זהו המסר המרכזי של ההצגה", הדגישה.

"בהצגה ארבעה שחקנים ושלושה זמרים, חברי ההרכב דרימבוים, פליטים ותיקים שהגיעו לארץ מסודאן בחיפוש אחר החירות ומתמחים במוסיקת ראפ", הוסיפה.

אפרים דויד

שבוע עיר / בעריכת לריסה מילר

החפרפת / צור גואטה

במעבריה הנצחיים
 הקיצוניים
 החוזרים ונשנים בין החשף לאור
 אלו לא בער בקרבה פח תיים אדיר
 בוקע תהומות
 לוקח אותה פנימה והלאה עמק ואפל
 אל מחשכי התיים
 מרחיק אותה מן האור
 ושב ומחזירה,
 לירק היתה הפפרפת מאבדת את
 התחושה
 לירק היתה אובר לה הלונתן האדיר
 שמשרש בים נפשה
 מכרית אותה לאור כפי שמכרית
 אל העמק
 כי אז כיצד היתה עולה שוב ושוב מן החשף
 וכאשר היתה רואה את האור
 כיצד היתה יודעת לזהות
 כי אור?
 אבל הפפרפת יודעת שהיא תפפרפת
 ומקבלת את עצמה כמות שהיא.
 וזו הדיעה היא
 פח חיותה.

"אקורד סיום" הוא מחזה חדש של אנסמבל התיאטרון האפריקאי שיעלה ביום ראשון הקרוב, 29.9, בתיאטרון אלפא (בית אלפא 13, תל-אביב). במרכז המחזה המוסיקלי מאת יאפא שוסטר ובבימויה ניצבות השאלות: "כיצד אפשר לסיים מלחמה?", "האם השירה היא נשק לסיים דיכוי?". בהצגה משתתפים השחקנים עלמוורק איילה, מיכאל גמליאל, אלעד קונפינו ושוסטר, וכן המוסיקאים מלהקת הראפ "דרימבוים" - אדם יחיא וג'וס וג'ה. בעיצוב מוסיקלי לקחו חלק אהוד בנאי, נילי בלקינד ופקדו טרפה. בעיצוב חלל ותלבושות: טלי יצחקי וגילי גודיאנו, ובעיצוב התאורה: שאהין מוחמד.

אנסמבל התיאטרון האפריקאי הוא עמותה שקיימת כבר 14 שנה. שוסטר הקימה אותה אחרי שפורק התיאטרון האתיופני הראשון בישראל "נטלה" (בגד מסורתי באמהרית). לשוסטר עבר עשיר בשדה התיאטרון ולה תואר שני במשחק ובבימוי שקיבלה בשבדיה.

למגר דיכוי של עם

חרף הקשיים בדרכו של תיאטרון אפריקאי בישראל – ללא כל סיוע ממלכתי, התמידה שוסטר במשך שנים להציג שורה ארוכה של הפקות בימתיות, מחזאות וספרות מאפריקה בצד יצירות ישראליות שבמרכזן משבר ההגירה. בין הופעותיו של האנסמבל: "הפליט המטורף", מחזה ישראלי מקורי מאת יאסר עבדאללה שהוצג בין היתר במועדון הגדה השמאלית בתל-אביב; "ריקוד היערות" מאת שוינקה שהועלתה בתיאטראות הבימה והחאן, וכן גם בניגריה ובשבדיה; "שירת הדבורה" מאת דבורה פרידמן; ו"שנות גלות", הצגת יחיד של השחקן יליד סודאן יאסר עבדאללה, שהוצגה בפסטיבל ישראל ועכו.

אחת ההופעות הזכורות של האנסמבל היא ההצגה "האריה ואבן החן" מאת הסופר הניגרי הנודע וחתן פרס נובל לספרות וולה שוינקה. ההצגה, עם מוסיקה מקורית של ארקדי דוכין, הוצגה בפסטיבל אדינבורו, בלאגוס, בשטוקהולם ובערים רבות נוספות.

לקראת ההצגה החדשה, סיפרה הבימאית והשחקנית שוסטר ל"זו הדרך": "המחזה מבוסס על סיפור עם סודאני, כפי שסיפר לי יאסר עבדאללה. אמנם זה מחזה מוסיקלי אך בעל תוכן פוליטי. במרכז המחזה נאפיסה ("נפש" בעברית), דמות מתוך אגדה סודאנית שבחלומותיה היא עוסקת בשירה".

40 נהרגו בהפצצה על בתי ספר בעזה

בין 13,455 ל-17,550. על רקע של מערכת בריאות ממוטטת, "שירותי שיקום אקוטיים סובלים משיבושים קשים וטיפול מומחים בפציעות מורכבות איננו זמין, מצב המעמיד את חיי המטופלים בסכנה", הזהיר ארגון הבריאות העולמי. המרכז היחיד בעזה לשחזור גפיים ולשיקום, הממוקם במרכז הרפואי נאסר בח'אן יונס, חדל לתפקד בדצמבר 2023, וניזוק בפברואר 2024. רוב עובדי השיקום בעזה נעקרו ועל פי דיווחים, נכון ל-10 במאי, נהרגו 39 פיזיותרפיסטים. גם המלאי של סוגי האספקה הרפואית החיוניים ביותר בעזה ממשיך להתרוקן, בשל המכשולים המתמשכים הפוגעים בכניסת סיוע. לדברי כוח המשימה לענייני בריאות שהקים האו"ם, מתקני בריאות הציבור בדרום עזה מדווחים על חוסר של יותר מ-70% מפרטי בריאות חיוניים.

משרד הבריאות בעזה מסר בראשון (22.9) כי 40 פלסטינים נהרגו בהפצצות על בתי ספר ברצועה. בשבת נהרגו 22 בני אדם בתקיפה שפגעה בבית ספר בשכונת זיתון שבעיר עזה. לפי הודעת המשרד, 30 בני אדם נפצעו. על פי הנתונים שמסר המשרד, מאז החלה המלחמה בעזה נהרגו 41,434 פלסטינים, רובם נשים וילדים, ו-95,818 נפצעו.

משרד הבריאות ברצועה פרסם כמו-כן בשבוע שעבר מסמך בן 649 עמודים ובו שמותיהם של 34,344 תושבי הרצועה שנהרגו מאז תחילת המלחמה ב-7 באוקטובר אשתקד ועד ל-31 באוגוסט. על פי המשרד, לא ניתן לקבוע את זהותם של 7,613 הרוגים נוספים. דווח כי ההרוגים כללו 11,355 ילדים, 6,297 נשים, 2,955 קשישים ו-13,737 גברים. משרד הבריאות ממשיך בתהליך התייעוד. אין ברשימה הבחנה בין אזרחים ללוחמים, אך נשים מהוות 60% מהקורבנות.

בתוך כך, ארגון הבריאות העולמי מעריך כי לפחות 22,500 בני אדם סובלים מפציעות משנות-חיים שיצריכו שירותי שיקום "כעת ובמשך שנים בעתיד". הגורם העיקרי לצרכים השיקומיים הללו הוא פציעות גפיים קשות, שמספרן מוערך

שותפות השלום
הפגנה נגד המלחמה ונגד הפשיעה
המאורגנת בחברה הערבית
 שבת 28.9 | 16:30
 כיכר זיתונה, באקה אל ע'רביה

מועדון הקולנוע הגדה השמאלית
54 השנים הראשונות - מדריך מקוצר
לכיבוש / אבי מוגרבי
 שני 30.9 | 20:00 | אחד העם 70, ת"א

גיליון חגים מיוחד של "זו הדרך"
שנה למלחמה
 הגיליון יתפרסם בתאריך 9.10. לידיעת הקוראים
 והמפיצים: ב-2.10 לא יתפרסם השבועון

טקס אזכרה למורה ולמחנך
הח' אנואר דאוד
 במלאות 40 יום למותו
 יום שישי 4.10 | 15:30 | אוהל נווה שלום

מק"י וחד"ש אבלות על מות
סעיד ברכה
 ממובילי ועד הכפרים העקורים
 וממייסדי חד"ש בשפרעם
 ומשתתפות בצערה של המשפחה

למוחמד ברכה ולמשפחה
 משתתפות באבל על מות האב
סעיד ברכה
תנד"י - המזכירות הארצית

מק"י וחד"ש מביעות צער רב
 על מותו של
נעים אל-אשהב
 שנמנה עם המנהיגים ההיסטוריים של מפלגת
 העם הפלסטיני, ושותפות לאבל המשפחה

